

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

CVR: 40636234
komiteen@komiteen.dk

komiteen.dk

Tina Thranesen
tina@thranesen.dk
Martin Iversen Christensen
iverchrist@gmail.com
Søren Laursen
soren@laursen.com

Facebook & Twitter: @lgbtkomiteen

11. juni 2024

jurint@sm.dk

Høring over udkast til ændring af administrative forskrifter om faderskab og medmoderskab som følge af lov nr. 227 af 15. februar 2022 om ændring af børneloven, navneloven og forskellige andre love (Smidiggørelse af registrering af medmoderskab, fastsættelse af transpersoners forældreskab og navneændring for transpersoner m.v.)

LGBT komiteen takker for at have fået ovenstående udkast til administrative forskrifter i høring.

LGBT komiteen har fulgt tilblivelsen af denne lovgivning tæt¹, og vi er derfor også meget tilfredse med, at den endelig bliver sat i kraft.

Vejledning om behandling af sager om faderskab og medmoderskab

Indholdsfortegnelsen

I indholdsfortegnelsen mangler afsnit 13, "Forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel". Dette vanskeliggør navigering, men er selvsagt en forglemmelse.

Gentagen tekst

På side 47 øverst (dvs. slutningen af 10.1.2) defineres insemination i børnelovens forstand. Teksten gentages længere nede på siden i tredjesidste afsnit (om § 27 a, stk. 3 og 4), hvilket forekommer overflødig.

Konsekvens af samtykke

Midt i næstsidste afsnit på side 47 står sætningen: "Dette samtykke omfatter således ikke, hvem der skal være barnets far eller medmor." Sætningen henviser til det samtykke en ægtefælle eller registreret partner skal give som forudsætning for, at en mand kan anses som far efter § 24 a, stk. 3. Sætningen fremstår derfor som inkonsistent og kan umiddelbart fjernes.

Registrering af faderskab uden omregistrering

Sidste afsnit i 10.1.3 synes ufuldstændigt sammenlignet med bemærkningerne til loven. Af afsnittet fremgår, at en mors kvindelige ægtefælle eller registrerede partner automatisk anerkendes som medmor, medmindre faderskab er anerkendt inden fødslen efter § 14, stk. 4, nr. 1. I stedet skal parterne indgive dokumentation for mandens faderskab, hvorefter registerføreren omregistrerer forælderskabet. Med andre ord: Hvis parterne har aftalt, at sæddonor skal registreres som far, sker det ved en efterfølgende omregistrering (§ 14, stk. 4, nr. 1 henviser til § 27, § 27 a, stk. 1 og § 27 b, men ikke § 27 a, stk. 3-5). Afsnittet forekommer at være et supplement til de foregående afsnit med henblik på at beskrive den konkrete sagsang.

¹ Høringssvar: <https://komiteen.dk/?p=1121>, vedtagelse af 2021-22 L 65: <https://komiteen.dk/?p=1268>, ikraftsættelse: <https://komiteen.dk/?p=1436>

Af bemærkningerne til loven, til § 1, nr. 1 (p. 24), fremgår imidlertid en anden procedure:

Som følge af forslaget vil faderskabsbekendtgørelsen skulle ændres sådan, at registrering af faderskab efter § 1 a i børneloven også kan ske på grundlag af den blanket om insemination og forældreskab, som parterne efter den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, jf. stk. 5, i børneloven vil skulle indsende til Familieretshuset. Det vil i bekendtgørelsen blive fastsat, at Familieretshuset vil skulle kvittere for modtagelsen af blanketten, og at personregisterførerens registrering af faderskabet vil kunne ske på grundlag af denne kvittering, som parterne vil skulle sende til personregisterføreren. Familieretshusets kvittering for modtagelse af blanketten vil således udgøre den dokumentation, som personregisterføreren vil kunne foretage sin registrering af faderskabet efter lovens § 1 a på baggrund af. Hvis parterne sender kvitteringen til personregisterføreren inden fødslen, vil personregisterføreren på den baggrund kunne foretage registreringen af faderskabet efter § 1 a.

Denne sagsgang muliggør altså registrering af faderskab uden omregistrering, blot ved indsendelse af kvittering for en blanket vedr. § 27 a, stk. 3 forud for barnets fødsel. Denne procedure bør også fremgå af vejledningen. Processen er da også beskrevet i den anden vejledning, vejledning om registrering af faderskab og medmoderskab, afsnit 3.5 (side 19, øverst).

Afsnit 13, Forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel

Udkastet anvender i stort omfang begrebet "det medfødte køn". Begrebet er ukendt i dansk retstradition. Ofte anvendes begrebet "det ved fødslen tildelte køn" (fx Sundhedsstyrelsen², den Europæiske Menneskerettighedsdomstol³), hvilket er et meget præcist begreb, hvor "det medfødte køn" er helt uklart.

I lovtæksten anvendes "køn, der er registreret i CPR på fødselstidspunktet" hhv. "køn inden det juridiske kønsskifte". Til gengæld optræder "det medfødte køn" i bemærkningerne til loven. Det sker imidlertid gennem en præcisering (2.2.1.2):

Ved fastslåelsen af forældreskab tages der udgangspunkt i det køn, personen bruger til at forplante sig med, det vil sige det medfødte køn.

Denne præcisering er afgørende for forståelsen af reglerne⁴. Vejledningen vil blive klarere, hvis den følger lovtæksens formulering.

Endvidere er hele afsnittet i vejledningsudkastet uheldigt i sin betegnelse af transpersoner. LGBT komiteen foreslår derfor en række ændringer til teksten. I stedet for at beskrive de enkelte forslag, er det for overskuelighedens skyld fundet enklere blot at gennemskrive kapitlet med forslagene fremhævet som **tilføjelser** og **sletninger**:

13. Forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel

Efter CPR-loven er det muligt for en person, der oplever sig som tilhørende det modsatte køn, at opnå juridisk kønsskifte i form af tildeling af nyt personnummer.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan således efter skriftlig ansøgning tildele nyt personnummer til en person, hvis vedkommende oplever sig som tilhørende det andet køn. Det følger af § 3, stk. 7, i CPR-loven.

² <https://www.sst.dk/da/Borger/Seksuelt-sundhed-seksualitet-og-koensidentitet/K%C3%B8nsidentitet-og-k%C3%B8nsskifte/Koensidentitet>

³ https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_lgbti_rights_eng

⁴ For en mere præcis og fyldestgørende analyse af køn i retlig sammenhæng, herunder begrebernes oprindelse i lovgivningen, se skrivelse til Børne- og socialministeriet om retssag om transmands forældreskab: https://panbloggen.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/03/20170327_lgbtdk_bsm.pdf

Kapitel 6 a i børneloven regulerer retsstillingen for forældre og parter i sager om faderskab og medmoderskab, der har gennemført juridisk kønsskifte inden et barns fødsel. Kapitlet finder hverken anvendelse for personer, der har gennemført et fysisk kønsskifte efter sundhedsloven m.v. **uden at gennemføre juridisk kønsskifte**⁵, eller personer, der gennemfører juridisk kønsskifte efter et barns fødsel. Det betyder, at forældre, der gennemfører fysisk eller juridisk kønsskifte efter barnets fødsel, anses som forældre i overensstemmelse med deres ~~medfødte~~ **indens deres juridiske kønsskifte**.

Efter lovens § 31 a, stk. 1, finder kapitel 1-6 i børneloven, der omhandler fastslåelse af moderskab, faderskab og medmoderskab, anvendelse for forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel med de ændringer, der følger af § 31 a, stk. 2 og 3, i børneloven.

Det overordnede formål med kapitel 6 a i børneloven er, at personer, der har gennemført et juridisk kønsskifte anses som forælder eller part i overensstemmelse med det juridiske køn samtidig med, at de materielle rettigheder bevares i overensstemmelse med ~~det medfødte~~ **deres køn inden deres juridiske kønsskifte**.

13.1. Retsstilling under behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab for parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel (§ 31 a, stk. 1, jf. stk. 2)

En part, der er omfattet af børnelovens § 31 a, stk. 1, har de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit ~~medfødte~~ køn inden sit juridiske kønsskifte, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab. Det følger af lovens § 31 a, stk. 2.

Bestemmelsen betyder, at parter i sager om faderskab og medmoderskab, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte, under sagens behandling har de rettigheder og pligter i forhold til barnet, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte. Bortset fra forældrebetegnelsen har parterne dermed ikke ændrede rettigheder og pligter i forhold til barnet.

Bestemmelsen vil eksempelvis betyde, at en ~~kvinde~~ **person**⁶, der har gennemført juridisk kønsskifte **fra kvinde** til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af § 8, stk. 1, i børneloven om morens pligt til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far.

Hvis der ~~dog konkret~~ er tale om en ~~mand~~ **person**, der har gennemført et juridisk kønsskifte **fra mand** til kvinde inden barnets fødsel, følger det af § 27 a, at vedkommende vil blive betragtet som kvindelig ægtefælle eller kvindelig partner til den kvinde, der skal behandles med assisteret reproduktion eller insemineres. Et par, der består af en kvinde og **af en mand** ~~person~~, der har gennemført juridisk kønsskifte **fra mand** til kvinde, er dermed omfattet af bestemmelsen i lovens § 27 a. Parret har således mulighed for at aftale med en kendt mand, der donerer sæd, at han skal være far efter § 27 a.

13.2. Faderskab og medmoderskab for forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte inden fødslen (§ 31 a, stk. 1, jf. stk. 3)

Efter lovens § 31 a, stk. 3, anses en forælder, der er omfattet af § 31 a, stk. 1, som barnets far eller medmor ud fra ~~sit~~ **det** juridiske køn, **der er registreret i CPR**⁷ på fødselstidspunktet, ~~når det juridiske køn er registreret i CPR.~~

⁵ Uden denne præcisering står der, at reglerne ikke gælder for personer, der har gennemført kønsbekræftende behandlinger, hvilket jo er ukorrekt.

⁶ En transmand skal ikke omtales som kvinde. Lignende forhold gør sig gældende i efterfølgende tekstafsnit.

⁷ Denne omskrivning er begrundet i, at teksten bør følge lovtæksten. I sin oprindelige formulering ser det ud som om, der kunne opstå en situation, hvor en person har et juridisk køn, der er anderledes end det i CPR registrerede juridiske køn, hvilket ikke er tilfældet.

Bestemmelsen betyder, at

- en ~~kvind~~ **person**, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte **fra kvinde** til mand, og som derefter føder et barn, anses som barnets far, og ikke som barnets mor.
- en ~~mand~~ **person**, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte **fra mand** til kvinde, og som har accepteret at skulle være forælder til et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, anses som barnets medmor, og ikke som barnets far.
- en ~~kvind~~ **person**, der før barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte **fra kvinde** til mand, og som har accepteret at skulle være forælder til et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, anses som barnets far, og ikke som barnets medmor.

~~En mand, der før barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, kan ikke føde et barn, og vedkommende vil derfor alene i denne situation kunne anses som medmor til barnet, som den pågældendes partner føder. Derfor vil en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, ikke kunne anses som barnets mor.~~⁸

Bestemmelsen i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, regulerer således alene, hvordan forældre til barnet skal betegnes og ikke forældrenes rettigheder og pligter i forhold til barnet.

13.3. Retsvirkningerne af moderskab, faderskab og medmoderskab for forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel (§ 31 b)

Betydningen af at en person har gennemført juridisk kønsskifte inden et barns fødsel i relation til de rettigheder og pligter, der følger af et forældreskab efter dansk ret, reguleres af børnelovens § 31 b. Heraf følger, at en forælder, der anses for barnets far eller medmor efter lovens § 31 a, stk. 3, vil have de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit ~~medfødte~~ køn inden det juridiske kønsskifte.

Bestemmelsen indebærer, at en forælder, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte, og hvis forældreskab til barnet er fastslået efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 3, i børneloven, har de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

Bestemmelsen vedrører rettigheder og pligter uden for lovgivningen om faderskab og medmoderskab.

Eksempelvis vil en ugift ~~kvind~~ **person**, der har gennemført juridisk kønsskifte **fra kvinde** til mand, og som derefter føder et barn, efter § 7, stk. 4, i forældreansvarsloven som udgangspunkt have eneforældremyndighed over barnet, og han er omfattet af § 7, stk. 1, i barselsloven om en mors pligt og ret til barsel. Han vil således bevare de rettigheder og pligter, der tilkommer en mor efter bl.a. reglerne om eneforældremyndighed og reglerne om en mors pligt og ret til barsel på samme måde, som han ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

⁸ Afsnittet er irrelevant, da en person uden en livmoder netop ikke kan føde et barn. Der kan derfor aldrig opstå et tvivlstilfælde, der kræver en vejledning. Afsnittet foreslås derfor slettet. Såfremt det bibeholdes, bør det redigeres som de foregående afsnit (altså til "En person, der...").

Vejledning om registrering af faderskab og medmoderskab

Medmoderskab ved dødfødsel

Vejledningen indeholder afsnit om registrering af faderskab ved dødfødsel, og af medmoderskab ved dødfødsel hvor kvinderne ikke er gift. Der synes at mangle et afsnit om registrering af medmoderskab ved dødfødsel, når kvinderne er gift, jf. børnelovens § 3 b, stk. 2. Der burde være et afsnit herom under afsnit 3.4.

LGBT komiteen har ingen bemærkninger til udkastene til bekendtgørelser.

Med venlig hilsen

LGBT komiteen

Tina Thranesen

Søren Laursen